

Australian Government

Maelezo kuhusu Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca

Mwisho wa kusasishwa: 30 Julai 2021

Kuhusu chanjo

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca inaweza kuzuia watu kuwa wagonjwa kutoka ugonjwa wa COVID-19. Chanjo hii haina virusi vyovyote hai vya SARS-COV-2, na haiwezi kukupa ugonjwa wa COVID-19. Ina msimbo wa maumbile kwa sehemu muhimu ya virusi vya SARS-COV-2 inayoitwa protini ya mwiba. Msimbo huu umewekwa katika virusi vya kawaida vya mafua visivyoathiri (adenovirus), ambayo huleta ndani ya seli zako. Mwili wako kisha hufanya nakala za protini ya mwiba, na mfumo wako wa kinga hujifunza kutambua na kupambana na virusi vya SARS-COV-2. Adenovirus imebadilishwa ili haiwezi kuiga mara iko ndani ya seli. Hii inamaanisha haiwezi kuenea kwa seli nyingine na kusababisha maambukizi.

Chanjo ni ya hiari na ya bure. Unaweza kujadili matatizo yoyote au maswali uliyo nayo kuhusu chanjo ya COVID-19 na mtoaji huduma wako wa chanjo na/au GP yako kabla ya kupokea chanjo.

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca inaweza kutumika kwa watu wenye umri wa miaka 18 na zaidi, na ni salama na ina ufanisi. Madhara ya nadra sana yaliyoripotiwa baada ya chanjo ya AstraZeneca ni 'thrombosis yenye ugonjwa wa thrombocytopenia' (TTS), ambayo inahusisha kugandisha damu na viwango vya chini vya sahani za damu. Faida za chanjo huzidi sana hatari ya hali hii. TTS ni kawaida zaidi katika watu wazima wadogo. Ili kupunguza hatari hii, Comirnaty (Pfizer) ni chanjo ya COVID-19 inayopendekezwa kwa watu wazima wenye umri wa chini ya miaka 60, na kwa watu wenye historia ya zamani ya thrombosis ya sinus ya vena ya ubongo (aina ya donge la ubongo), thrombocytopenia iliyosababishwa na heparini (madhara wa nadra kwa matibabu ya heparini), idiopathic splanchnic thrombosis (damu kuganda katika mishipa ya tumbo) au antiphospholipid syndrome na thrombosis.

Faida za chanjo

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca inalinda watu kuzuia kuwa mgonjwa kutoka COVID-19. Inazuia hasa ugonjwa mkali, kulazwa hospitalini na kifo. Chanjo imeonyeshwa kuwa yenye ufanisi sana katika majaribio yote ya matibabu (kabla ya kuandikishwa kwa matumizi) na katika utafiti wa watu waliopatiwa chanjo katika 'dunia halisi' nchini Uingereza na Scotland.

COVID-19 ni ugonjwa mbaya sana ambao unaweza kusababisha kuumwa sana kwa watu wa umri wote. Imesababisha mamilioni ya vifo na mamia ya mamilioni ya maambukizi duniani kote. Chanjo husaidia kulinda watu wote binafsi na inatoa faida kwa watu wote katika jamii kwa kupunguza uenezi wa COVID-19.

Nani anaweza kupokea chanjo hii

Watu wenye umri wa miaka 18 na zaidi wanaweza kupokea Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca. Comirnaty (Pfizer) inapendekezwa juu ya Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca kwa watu chini ya umri wa miaka 60. Hata hivyo, Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca inaweza kutumiwa kwa watu wazima chini ya umri wa miaka 60 ikiwa Comirnaty (Pfizer) haipatikani na ikiwa mtu ameamua uamuzi sahihi kulingana na uelewa wa hatari na faida. Katika mipangilio ya kuzuka, watu wazima chini ya umri wa miaka 60 wanapaswa kuzingatia sana Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca ikiwa hawawezi kupata Comirnaty (Pfizer).

Hatari za chanjo

Kama ilivyo na chanjo yoyote, unaweza kuwa na madhara ya muda baada ya kupokea chanjo ya COVID-19. Madhara ya kawaida baada ya chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca ni pamoja na: maumivu ya eneo la sindano au rahisi kuumwa, uchovu, maumivu ya kichwa, maumivu ya misuli, na homa na baridi. Madhara mengi ni kidogo na ya muda, kuondoka katika 1-2 siku. Kama ilivyo na dawa yoyote au chanjo, kunaweza kuwa na madhara ya adimu na/au yasiyojulikana.

Thrombosis na ugonjwa wa thrombocytopenia (TTS)

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca inaonekana kuhusishwa na athari nadra iitwayo thrombosis na ugonjwa wa thrombocytopenia (TTS).

TTS ni nini?

TTS inahusisha kuganda kwa damu (thrombosis) na viwango vya chini vya sahani za damu (thrombocytopenia), na hutokea siku 4-42 baada ya chanjo. Kuganda kwa damu kunaweza kutokea katika sehemu mbalimbali za mwili, kama vile ubongo (unaoitwa thrombosis ya sinus ya ubongo au CVST) au ndani ya tumbo (idiopathic splanchnic thrombosis).

TTS ni nadra sana, lakini inaweza kuwafanya watu kujisikia vibaya na kusababisha ulemavu wa muda mrefu au kifo.

Utaratibu unaosababisha TTS hakufahamu kikamilifu, lakini inaonekana ni sawa na thrombocytopenia iliyosababishwa na heparini (au HIT), mmenyuko wa nadra kwa matibabu ya heparini.

Je, kuna makundi yoyote katika hatari zaidi ya TTS?

Kiwango cha TTS kinachoripotiwa nchini Australia na nje ya nchi ni cha juu zaidi kwa vijana wazima na inaonekana kuwa kawaida zaidi kwa wanawake. Hata hivyo kesi pia zimeripotiwa kwa wanaume na wazee. Bado haijabainika wazi ikiwa wanawake wako katika hatari kubwa zaidi.

Kwa kuzingatia taarifa za sasa, hatujatambulia hali yoyote ya matibabu iliyokuwepo ambayo inaweza kuchangia katika kuendeleza TTS au kuifanya kuwa mbaya zaidi iwapo itatokea.

Je, chanjo ya AstraZeneca ni salama kwa watu ambao wamekuwa na kuganda kwa damu katika siku za nyuma?

Chanjo ya comirnaty (Pfizer) inapendelewa kwa watu waliokuwa wamepata mojawapo ya sababu adimu zifuatazo za kuganda kwa damu: cerebral venous sinus thrombosis au, heparin-induced thrombocytopenia, idiopathic splanchnic thrombosis au ugonjwa wa antiphospholipid na thrombosis.

Ikiwa umekuwa na aina nyingine za kuganda damu katika siku za nyuma, kama vile thrombosis ya mshipa wa kina (DVT) au embolism ya mapafu (PE), au ikiwa una sababu za hatari kwa kuganda kwa damu, bado unaweza kupata chanjo ya AstraZeneca. Hakuna ushahidi kwamba

watu ambao wamekuwa na historia ya zamani ya aina nyingine za kuganda kwa damu wana hatari kubwa ya TTS au kuwa mgonjwa sana kutoka hii ikiwa ikitokea.

Watu walio na hali zifuatazo *wanaweza kupokea* chanjo ya AstraZeneca COVID-19:

- Historia ya kuganda kwa damu katika maeneo ya kawaida
- Ongezeko la tabia ya kufunga ambayo haina kinga dhidi ya miduara
- Historia ya familia ya kuganda kwa damu
- Historia ya ugonjwa wa moyo wa ischaemic au kiharusi
- Thrombocytopenia ya sasa au ya zamani (hesabu ya chini ya sahani)
- Wale wanaopokea matibabu ya anticoagulation

Kiwango cha jumla cha kuganda kwa damu hakijapanda katika nchi ambazo zimetumia chanjo ya AstraZeneca. Kuganda kwa damu hutokea kwa kawaida kwa idadi ya watu, na sio damu zote zinazotokea baada ya AstraZeneca COVID-19 zitasababishwa na chanjo hiyo.

Ukiendeleza damu iliyoganda baada ya chanjo, daktari wako anaweza kufanya vipimo vya damu ili kubaini chanzo.

Vipi kama nimekuwa na dozi yangu ya kwanza ya chanjo ya AstraZeneca?

Watu wa umri wowote bila dalili za hatari ambao wameshapata dozi yao ya kwanza ya Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca bila matukio mabaya yoyote wanapaswa kupokea dozi ya pili ya chanjo ile ile. Takwimu za Uingereza zinaonyesha kuwa hatari ya TTS kutokea ni chini sana baada ya dozi ya pili, kwa kuwa kesi 44 zimeripotwa hadi sasa katika dozi za pili za milioni 22.8 za chanjo za COVID-19 ya AstraZeneca zilizopewa. Hii inatafsiriwa kuwa kiwango cha makadirio ya kesi 1.9 kwa dozi milioni za pili (ikilinganishwa na hatari iliyoripotwa ya kesi 14.8 kwa dozi milioni ya kwanza katika UK).

Nani asipokei chanjo hii

Usipokei chanjo hii ikiwa ulikuwa umepata:

- anaphylaxis (aina ya athari kali ya mzio) kwa dozi ya awali ya chanjo ile
- anaphylaxis baada ya kuhatarishwa kwa sehemu yoyote ya chanjo, ikiwa ni pamoja na polysorbate 80
- historia ya ugonjwa wa kuvuja kwa kapilari
- TTS inyotokea baada ya dozi ya awali ya chanjo ile
- tukio baya kubwa lingine lolote linalohusishwa na dozi ya awali ya chanjo

Mambo ya kuzingatia kabla ya chanjo

Tahadhari

Watu wenye hali fulani wanaweza kuhitaji tahadhari za ziada kama vile kukaa kwa muda wa dakika 30 za uchunguzi baada ya kuwa na chanjo yao au kushauriana na mtaalamu wa mzio. Mwambie mtoa huduma wako wa kinga ikiwa umekuwa na:

- **mmenyuko wa mzio kwa kipimo cha awali cha** chanjo ya COVID-19 au kiungo cha chanjo
- **anaphylaxis kwa chanjo nyingine au madawa mengine.** Mtoa huduma wako anaweza kuangalia kuhakikisha kuwa hakuna viungo vya kawaida na chanjo ya COVID-19 unayopokea
- mastocytosis iliyothibitshwa pamoja na anaphylaxis inayorudia inayohitaji matibabu

Ikiwa **una ugonjwa wa kutokwa na damu** au **unachukua dawa ya kuponda damu** (anticoagulant), mwambie mtoa huduma wako wa kinga. Mtoa huduma wako wa chanjo anaweza kusaidia kuamua ikiwa ni salama kwako kuwa na sindano ya kuingia misuli, na kusaidia kuamua muda bora wa sindano.

Watu wenye mfumo wa kinga dhaifu (immunocompromised)

Watu wenye mfumo wa kinga dhaifu hujumuisha wale ambao wana hali ya matibabu au wanatumia dawa za hudhoofisha kinga zao. Watu wenye mfumo wa kinga dhaifu, ikiwa ni pamoja na wale wanaoishi na VVU, wana hatari kubwa ya ugonjwa mkali kutoka kwa COVID-19, ikiwa ni pamoja na hatari kubwa ya kifo.

Serikali ya Australia inapendekeza sana watu wenye kinga dhaifu wa mwili kupokea chanjo ya COVID-19. Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca haiendani kama 'chanjo ya kuishi'. Uchukuzi wa adenovirus umebadilishwa ili hauwezi kuiga au kuenea kwa seli nyingine, na hauwezi kusababisha maambukizi. Ni salama kwa watu wenye kinga dhaifu.

Majaribio ya kliniki ya chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca haikujumuisha watu walio na kinga dhaifu lakini watu wengi wenye hali kama hiyo sasa wamepewa chanjo duniani kote. Jaribio la kliniki linafanywa kwa chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca iliyotolewa kwa watu wenye maambukizi imara ya VVU, huku matokeo yanayotarajiwa katika miezi michache. Hatujui kama Chanjo ya Astrazeneca ya COVID-19 ina ufanisi sawa kwa watu wenye kinga dhaifu ikilinganishwa na wa idadi ya watu wengine. Inawezekana kwamba inaweza kuwa na ufanisi chini, na hivyo ni muhimu kuendelea na hatua nyingine za kuzuia kama vile kuweka mbali wa kimwili baada ya chanjo.

Kwa habari zaidi juu ya matumizi ya chanjo katika watu wenye kinga dhaifu angalia: [mwongozo wa uamuzi wa chanjo ya COVID-19 kwa watu wenye kinga dhaifu](#).

Wanawake ambao ni wajawazito au kunyonyesha

Comirnaty (Pfizer) ni chanjo inayopendelewa kwa watu wazima wenye umri chini ya miaka 60, na wanawake ambao wajawazito au wananyonyesha. Huna haja ya kuacha kunyonyesha baada ya chanjo. Wanawake wajawazito waliopokea dozi ya kwanza ya Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca wanaweza kupokea ama Comirnaty au Chanjo ya COVID-19 ya AstraZeneca kwa dozi yao ya pili, ingawa Comirnaty inapendelewa.

Kwa habari zaidi juu ya matumizi ya chanjo wakati wa ujauzito na kunyonyesha angalia: [Mwongozo wa uamuzi wa chanjo ya COVID-19 kwa wanawake walio wajawazito, kunyonyesha au kupanga mimba](#).

Watu wenye historia ya ugonjwa wa COVID-19

Ikiwa umewahi kuwa na ugonjwa wa COVID-19 zamani, mwambie mtoa huduma wako wa chanjo. Mtoa huduma wako anaweza kushauri kusubiri hadi miezi sita baada ya kupona kabla ya kupata chanjo ya COVID-19. Ikiwa unaendelea kuumwa kutoka kwa ugonjwa wa COVID-19, jadili wakati bora wa chanjo na daktari wako wa kutibu.

Aidha chanjo ya COVID-19 inaweza kutumika kwa watu wenye historia ya zamani ya COVID-19.

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca na watoto

Chanjo ya COVID-19 ya Astrazeneca imeidhinishwa tu kwa muda kwa matumizi wa watu wenye umri wa miaka 18 au zaidi, na haiwezi kupewa vijana. Hatari ya ugonjwa wa COVID-19, hasa ugonjwa mbaya, kwa watoto ni chini kuliko vijana wakubwa na watu wazima.

Usalama wa chanjo na kuripoti matukio mabaya

Utawala wa Bidhaa za Matibabu (TGA) hutathmini chanjo zote nchini Australia. Hii inahakikisha kwamba ili chanjo iidhinishwe ni salama, yenye ufanisi na imetengenezwa kwa kiwango cha juu sana. Maelezo ya mchakato wa kupitishwa kwa chanjo ya COVID-19 inapatikana kwenye [tovuti ya TGA](#).

Usalama wa chanjo za COVID-19 utafuatiliwa daima katika mpango wa chanjo ya COVID-19. Madhara ya kushukiwa yanaweza kuripotiwa kwa mtoa huduma wako wa chanjo au mtaalamu mwingine wa afya. Hawa ndipo watatoa ripoti rasmi kwa niaba yako kwa idara ya afya au jimbo au wilaya yako au moja kwa moja kwa Utawala wa Bidhaa ya Tiba (TGA).

Ikiwa ungependa kutoa taarifa mwenyewe, tafadhali tembelea [tovuti ya TGA](#) kwa taarifa juu ya jinsi ya kuripoti madhara ya kushukiwa yanayohusiana na chanjo za COVID-19.